

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČINJEVA ULICA 5. — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26. — Izhaja vsak dan opoldne. Mesečna naročnina 6.— L. Za inozemstvo 10 L.
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje in izdajanje v inozemstvu ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Violenti attacchi aerei contro Tobruk e Marsa Matruh

Vivaci azioni delle artiglierie — Collisione di due aerei nemici sopra la costa sicula — Efficace azione di un reparto al lago Tana

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 10 ottobre il seguente bollettino di guerra n. 495:

In Africa settentrionale vivaci azioni di fuoco delle nostre artiglierie sul fronte di Tobruk.

Aerei britannici hanno effettuato una incursione su Bengasi.

Formazioni aeree italiane e germaniche hanno attaccato in tempi successivi le scogliere e le installazioni portuali di Tobruk, postazioni di artiglieria e altri appostamenti terrestri della piazza, la stazione ferroviaria di Marsa Matruh e un

treno in movimento, nonché alcuni aerei nemici. Gli obiettivi sono stati efficacemente colpiti. Tutti i velivoli sono rientrati alle loro basi.

Due bombardieri britannici, sorvolanti un tratto della costa sicula, fortemente ostacolati dalla nostra reazione contraria sono venuti a collisione incendiandosi: uno è caduto al suolo rimanendo distrutto; l'altro si è inabissato in mare. Gli equipaggi sono deceduti.

In Africa orientale, un nostro reparto in ricognizione ha volto in fuga elementi avversari nel settore del lago Tana.

Silni letalski napadi na Tobruk in Marsa Matruh

Živahno delovanje topništva — Trčenje dveh sovražnih letal nad siliško obalo — Uspešen podvig nekega oddelka ob Tanskem jezeru

Glavni štab Oboroženih Sil je objavil 10. oktobra naslednje vojno poročilo št. 495:

V severni Afriki živahno delovanje našega topništva na fronti pri Tobruku.

Britanska letala so izvršila napad na Bengazi.

Skupine italijanskih in nemških letal so napadle v zaporednih poletih pomole in pristaniške naprave v Tobruku, postojanke topništva in druge naprave v mestu, železniško postajo v Marsa Matruhu ter nekaj vlak, kakor tudi nekaj sovražnih letal. Cilji so bili učinkovito zadeti. Vsa letala so se vrnila na svoja oporišča.

Dva britanska bombnika, ki sta preletela del siliške obale, sta se zaradi hudih ovir naše protiletalske obrambe zadela drug ob drugega ter se vnela. Eden je tresel na tla, drugi pa v morje. Posadki obeh letal sta se ubili.

V vzhodni Afriki je eden izmed naših izvidniških oddelkov pognal v beg sovražnika v odseku jezera Tana.

Rim, 11. okt. s. Neko letalo je z velikim uspehom bombardiralo železniško progo v Marsa Matruhu. Izbruhnili so več požarov, med katerimi je eden zavzel prav velik obseg. Nemški streljavec, ki so jih spremljali lovci, pa so intenzivno bombardirali sovražne naprave pri Tobruku. Zadele so bile postojanke protiletalskega topništva, skladišča, pristanišče in druge naprave, opažene so bile velike eksplozije.

Druga nemška letala so bombardirala letališča pri Marsa Matruhu in Fuki ter nekaj železniški vlak.

Na kopnem so sovražne patrle na odseku pri Tobruku skušale približati se italijanskim postojankam, a so bile povsod gladko odbite. Na odseku pri Solumu na kopnem ni bilo nikakega pomembnejšega dogodka.

Velike zasluge italijanskega ekspedicijskega zbora

Z vzhodne fronte, 11. okt. s. Državni poglavar končal Hitler je pred dnevi v svojem znamenitem govoru v Berlinu opozoril tudi na veliko bitko, v kateri bodo uničene sovražne sile. Sedaj je poteklo od tega že nekaj dni in ta bitka se je razvila povsem v okviru predvidenih načrtov. Sovražnik sedaj že nikakor več ne bo mogel preprečiti, da bi se borba zaključila z zmago italijanskih oboroženih sil. Čeprav je glede na to, da je borba v največjem razvoju, treba ohraniti nekatere stvari še tajne, se vendar lahko o borbi ob Azovskem morju objavi že nekaj podatkov. Ogromni oddelki nemških oklopnih sil že nekaj dni obkoljujejo številne sovražne divizije ter jih uničujejo. Pri tem se polatčajo celih industrijskih kompleksov na tem področju. Pri teh operacijah, ki se razvijajo na izredno velikem področju, sodeluje tudi italijanski ekspedicijski zbor z vsemi svojimi silami in sposobnostmi.

Čim se je likvidirala situacija, ki jo je ustvaril na vzhodnem obrežju Dnjepra, da bi osvobodil industrijsko področje okrog Dnjepropetrovskega od sovražnega pritiska, pri čemer je bilo, kakor znano, ujetih 9.000 ruskih vojakov in oficirjev, se je italijanski ekspedicijski zbor bliskovito pre-

maknil proti vzhodu. Nenehoma je zasledoval sovražnika. Tokrat so italijanski vojniki še bolj kakor v borbi pri Dnjepropetrovskega dokazali, kako so fizično in vojaško vsposobljeni za premostitev vseh nemških težav, pa tudi prvih pojavov zime. Že nekaj dni se je v okviru ostalih zavestnih oboroženih sil obdobjev vredno bore proti sovražniku. Naloga, ki jim je poverjena, je tudi tokrat zelo važna. Področje, na katerem operira italijanski ekspedicijski zbor, je takega značaja, da ima zbor veliko odgovornost.

Povratek Italijanov iz Irana

Videm, 11. okt. s. Italijani, ki so bili prisiljeni izseliti se iz Irana, so po dolgotrajnem potovanju prispeli v Italijo. Z dvema vlakoma so prispeli preko Trbiča v Videm. Na postaji so bili svačani in prisrčno sprejeti. Skupno se jih je vrnilo v Italijo 500, med njimi 100 žena in okrog 70 otrok. Doživljaji, ki so jih spomota doživeli in težave, ki so jih morali premagati, so vsem znane. Med potjo je bila žena zidarja Maltagliatta rodila dvojčke. Na videmski postaji so Italijane iz Irana pogostili. Od tod se bodo vrnil v svoje domače kraje.

Pol leta samostojnosti hrvatske države

Zagreb, 11. okt. s. Glede na okoliščine, da je včeraj poteklo 6 mesecev, odkar se je ustanovila neodvisna hrvatska država, je imel zunanji minister dr. Lorković po radiju govor, v katerem je pojasnil, kako velika sreča je doletela hrvatski narod, ki se je končno osvobodil in uvrstil med narode, ki ustvarjajo novo Evropo. Obrazložil je konstruktivno delo poglavarja, ki mora rešiti komplicirane probleme, ki jim bivši jugoslovanski režimi niso bili kos. Iz ruševin Jugoslavije, je dejal, kjer je veljalo pravilo, da je treba čim manj delati in čim več zaslužiti, je vstala nova hrvatska država, z urejeno upravo, z reorganizirano vojsko, ki je prestopila svoj ognjen krst na vzhodni fronti in s kmetijskim bogastvom, ki je bilo povrnjeno hrvatskemu kmetu, kakor tudi z dobro urejenim ostalim gospodarstvom, z mladino, ki se zavzema za visoke in viteške ideale in končno z obširnim slojem kulturnih ljudi, ki bodo lahko razvili vse svoje delovanje v prilog domovine. Govornik je opozoril na silne napore Sovjetov in njihovih zaveznikov, ki hočejo uničiti to delo in na učinkovito delovanje državnih oblasti, ki bodo sleherni tak poizkus definitivno zatirale. Z notranjo konsolidacijo si bo hrvatska država zagotovila pozicijo, ki ji je bila določena v Evropi od obeh velikih prijateljev. Duceja in Vode, v okviru političnega sistema trojnega pakta in v vrsti malih narodov. Posledično razvoju je jamstvo, da bo poglavar lahko premagal vse težave in rešil vse probleme.

Vojni izdatki Anglije dnevno 13 milijonov funtov

Rim, 11. okt. s. Guverner Angleške banke Montague Norman je v Londonu po radiju izjavil, da znašajo izdatki za vojno sedaj že 13 milijonov funtov na dan. Približno polovico tega zneska je mogoče kriti z davki, za ostalo bo treba najeti posojila ali črpati sredstva iz drugih fondov, ki pa jih trenutno ne kaže podrobno beleževati. Vlada potrebuje torej najmanj po 35 milijonov funtov na teden iz specialnih virov. Predvsem bi bilo treba v ta namen porabiti prostovoljne prispevke in vloge angleških državljanov. V drugem primeru bi lahko za Anglijo nastopila nevarnost inflacije.

Obstreljevanje angleških konvojov

Berlin, 11. okt. s. V četrtke zvečer so nemške daljnostrelne baterije na obali zaliva pričele obstreljevati neki angleški konvoj, ki se je napotil skozi preliv proti jugu. Že po prvih strelih se je konvoj razpršil in ladje so se naglo umaknile na sever in proti vzhodni obali Anglije. V 30 urah so se tokrat nemški daljnostrelni topovi že drugič oglašili.

Vohunstvo na Švedskem

Stockholm, 11. okt. s. Policija v Göteborgu je aretirala vrsto ljudi v zvezi z neko vohunsko organizacijo, ki je bila te dni odkrita. Na Švedskem imajo v vohunih že nekaj časa mogoče opravke. Mestoma so v vohunskih afere zapleteni tuji, deloma pa tudi Švedi.

Naivečja bitka se zaključuje

Po obkolitvi številnih sovjetskih divizij se nemški obroč vedno bolj zožuje — Z razbitimi tanki, topovi in trupli posejana bojišča pričajo o srditosti borbe

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 10. okt. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Ob Azovskem morju, pri Brjanskju in pri Vjazni obkoljene sile nasprotnika so bile včeraj nadalje stisnjene skupaj. Preko tega je bil v sredini fronte poglobljen v širini 500 km izsiljeni prodor proti vzhodu. Važno železniško križišče Orel je že od 3. oktobra v naši posesti.

Zapadno od Petrograda je bil odbit nov izpad sovražnika, podpiran od oklopnih voz.

V bojih za otoka Moon in Oesel je bilo po sedaj zaključenih ugotovitvah ujetih 12.531 sovjetskih vojakov ter zaplenjenih 161 topov in več oklopnih voz. V teh bojih se je moralo napraviti neskojnih 2680 min, ki je položil sovražnik.

Letalsko orožje je napadlo v poslednji noči letališča na Krimu, železniške naprave in južnem in srednjem odseku fronte, kakor tudi vojaško važne naprave v Petrogradu.

V boju proti Angliji so bombardirala bojna letala podnevi važne naprave na Feroevskih otokih ter so potopila severno od angleških otokov štiri trgovske ladje s skupno 6600 br. reg. tonami.

Sovražna letala niso priletela nad nemško državno ozemlje.

Bojišča so posejana s trupli

Berlin, 11. okt. s. Sovjetske sile, ki so se znašle v žepu pri Brjanskju, si na vse načine prizadevajo, da bi se prebile skozi obroč, ki se je stisnil okrog njih. Pri teh borbah izgublja sovražnik veliko število svojih vojakov. Nemško topništvo decimira sovražne vrste. V vrzeli, ki pri tem nastajajo, prodira nemška pehota, ki likvidira sleherni odpor. Bojišča so posejana s trupli in razdejanimi vojnimi potrebščinami. Ujetih je bilo že na stotine ljudi.

Vlada se seli iz Moskve

New York, 11. okt. s. Tudi ameriški tisk je sedaj že prisiljen priznati odločilne nemške vojaške uspehe na ruski fronti. Listi pri tem beležijo, da kažejo tudi ameriške službene informacije na to, da se ruska vlada seli iz Moskve in da ji sledijo tudi razna diplomatska zastopstva. Polog drugih se pripravljajo na odhod tudi osebje ameriškega poslaštva, ki bo sledilo ruski vladi na njen novi sedež. Ni pa neverjetno, da bo ameriški poslanik izrazil priliko in prišel za kratek čas v Washington.

9. oktober — zgodovinski dan

Berlin, 11. okt. s. »Zgodovinski politična korespondenca« beleži, da je bil 9. oktober posebno važen zgodovinski dan. Na vzhodu je velika bitka prešla že v svojo zaključno fazo, na političnem področju pa sta Nemčija in Turčija utrdili svoje odnose, tako da so se spet enkrat izjavili vsi poskusi lažne propagande, da bi se kakorkoli onemogočila ustvaritev evropskega mira. Oba uspeha sta napravila globok vtis v vseh sovražnih deželah. V Bebi hiši se je včeraj prvič čulo, da bo ameriški poslanik zapustil Moskvo in se preselil v Stalingrad. Propast sovjetske države pa bo za demokracijo pomenil izgubo poslednjih in največjih ljudskih rezerv.

Komentarji nemškega tiska

Berlin, 11. okt. s. Tisk mnogo razpravlja o dogodkih na vzhodni fronti, ki jim pripisuje zgodovinski pomen. »Völkischer Beobachter« izraža mnenje, da bitka na vzhodni fronti ni odločilna samo za Kremlj, temveč tudi za druge, ki so odgovorni za sedanjo vojno, predvsem za London in Washington. S propadom Sovjetske zveze, pripominja list, je Anglija izgubila zadnje oporišče na evropskem kontinentu. »Börsen Zeitung« komentira vojaške dogodke na odseku pri Petrogradu in pripominja, da so se vsi obupni poskusi sovražnih sil, da bi se prebile skozi smrtni obroč, izjalovili. V ostalem se je ponesrečil tudi ves ruski strateški načrt. Po porazih Timošenka in Budjonija se bodo morali prihodnji prepričati, da je usoda Petrograda definitivno zapečatena.

Preprečen poskus izkrcanja pri Petrogradu

Berlin, 11. okt. s. Pri zadnjem poskusu sovjetskih sil, da bi se izkrcale zapadno od Petrograda, je bilo potopljenih 18 ruskih ladij, polnih ladij. Več nadaljnjih ladij je bilo zažganih. Nemško topništvo, ki je doseglo ta veliki uspeh, je včeraj spet nadaljevalo obstreljevanje pristaniških naprav v Kronštatu. Hudo je bilo zadetih več ruskih vojniških ladij v tej luki.

Uspešno udejstvovanje nemškega letalstva

Berlin, 11. okt. s. Tudi v četrtke so nemške letalske sile, kakor kažejo vesti s fronte, na vseh odsekih vzhodne fronte dosegale velike uspehe. Množestveni napadi so bili izvršeni na železniške proge v neposrednem zaledju sovražnih sil, tako da so bile umikajočim sovražnim četam povzročene največje težave. Nič manj kakor 20 železniških vlakov je bilo zažganih ali razdejanih. Mno-

go tirov je bilo porušenih. V Donečki kotlini je bila hudo poškodovana neka tovarna železniška postaja in velike delavnice orožja. Na osrednjem sektorju fronte so nemška letala na nekem letališču razdejala 5 sovjetskih letal. Na Ladoškem jezeru sta bili poškodovani dve sovjetski tovorni ladji po 800 ton.

Bombe na Odso

Berlin, 11. okt. s. Nemška bojna letala so v četrtke znova napadla Odso. Pri tem sta bili hudo poškodovani dve sovjetski transportni ladji po 15.000, odnosno 5.000 ton. Na Baltičkem morju je bila poškodovana neka 1.000-tonska sovjetska ladja.

Letalski napadi na Finsko

Helsinki, 11. okt. s. Nekaj sovjetskih letal je skušalo v četrtke popoldne bombardirati Kotko. Sprito hude protiletalske obrambe pa so se morali umakniti in svoje bombe odvrgli v morje. Neko osamljeno sovjetsko letalo pa se je pojavilo nad Loviso in je nad mestom odvrglo nekaj bomb. Dve ženi sta bili ubiti, nekaj stanovanjskih objektov pa je bilo porušenih. Druga sov-

jetska letala so bila opažena nad Finskim zalivom. Helsinki so bili alarmirani, toda sovražna letala niso prodrli nad mesto.

Reakcija v Ameriki

Buenos Aires, 11. okt. s. V poročilu iz Washingtona opozarja »Nacion« na neodločnost kongresa in odpor severnoameriškega javnega mnenja proti Rooseveltovemu načrtu za spremembo nevarnostnega zakona. List sodi, da je treba to reakcijo na Rooseveltove načrte predpisati predvsem ruskim neuspehom v borbi proti nemškim in zavezniškim silam na vzhodni fronti.

Rim, 11. okt. s. Roosevelt je, kakor znano, poslal kongresu posebno poslanico, v kateri ga poziva, naj pristane na spremembo nevarnostnega zakona. Med drugim je v svoji poslanici poudaril: Mi hočemo obvarovati politiko zaščite svobode nevarnosti nadoblasti, katere koli tuje sile, ki jo je popadla blazna želja, da bi kontrolirala svet. Ta izjava je morala napraviti ugodni vtis, ker vsakdo v Italiji kakor tudi po vsem svetu ve, da je morala biti naperjena izključno le proti Angliji.

Delež Madžarske

Madžarske čete so vestno izpolnile svojo nalogo in prispevale k skupnemu uspehu

Budimpešta, 11. okt. s. Iz poblaščenega vojaškega vira je bilo mogoče izvedeti naslednje podrobnosti o operacijah, ki so se razvijale v času od 20. do 30. septembra na madžarskem odseku vzhodne fronte:

Vrhovno poveljstvo je odredilo, da madžarske čete v okviru velikih operacij, ki so se tedaj pričele, na svojem odseku angažirajo sovražnika tako, da ne bo mogel razporediti svojih sil na drugih točkah fronte. Šlo je dejansko za to, da bi se sovjetskim silam preprečil napad na zavezniške sile ob Dnjepru, ki se bile razvrščene severno od Madžarske. Madžarske sile so to nalogo izpolnile do kraja in so privzele vso pozornost sovražnika na sebe, tako da se ni mnogo brigal za priprave nemških oboroženih sil, ki so skupno z italijanskimi in rumunskimi snovale ofenzivni sunek mimo Dnjepropetrovskega. Hrabre madžarske čete so z velikim uspehom dovršile svojo nalogo. Sovražnik je dejansko v omenjenem času skušal z vrsto protinapadov udariti čez Dnjeper. Samo 25. sep-

tembra so ruski oddelki desetkrat napadli madžarske postojanke. Vselej pa so bili odbiti in sovražniku ni niti najmanj uspel noben krajevni protiofenzivni sunek. Tega dne je sovražnik utrpel zelo velike izgube.

Poleg tega pa so imele operacije na madžarskem odseku bojišča nalogo, preprečiti, da bi sovražno poveljstvo prestavilo svoje čete na druge odseke. Madžarsko topništvo je hudo obstreljevalo sovražne postojanke. Madžarske letalske sile so uspešno posegale v operacije ter so nehotoma bombardirale zbirajoče se sovražne čete, skladišča municije in železniške ter cestne voze. Na ta način so madžarska letala v veliki meri prispevala h končni pripravi najnovejših ofenzivnih operacij nemških oboroženih sil.

Budimpešta, 11. okt. s. Regent Horty je poslal poveljniku madžarskih čet na vzhodni fronti brzojavko, v kateri je izrazil svoje zadovoljstvo in priznanje vsega madžarskega naroda zmagovitim madžarskim četam.

Tudi Moskva priznava

velike nemške uspehe in nevarnost, ki grozi sovjetski armadi

Rim, 11. okt. s. Tudi z ruske strani sedaj že priznavajo izredno resnost položaja. Moskovska službena poročila pravijo, da je uspelo divizijam maršala von Bocka znatno poglobiti prodore v treh smereh, ki so mu uspeli na področju med Valdajskim gričevjem in Seliskim jezerom. Kursku in Brjanskju. Poročila dodajajo, da so nemške oborožene sile pričele Brjansk obkoljevati. To važno industrijsko mesto in železniško križišče je sedaj v neposredni nevarnosti. med tem ko je bil Orel defenzivno evakuiran. Nadalje priznavajo, da grozi sovjetskim četam, ki so bile napadene z bokov in deloma tudi še iz zaledja, nevarnost, da bodo popolnoma obkrožene.

Glede na klešče pri Melitopolu izjavljajo, da je general Kolosov sporočil, da so nje-

gove čete v borbi z bojevitimi italijanskimi, nemškimi in madžarskimi oddelki.

Londonski krogi so konsternirani sprito teh vesti. Predvsem z vsjo skrbjo zasledujejo operacije na področju pri Ortu, ker preti tam nevarnost važnim železniškim progam, ki so speljane proti Kavkazu. Orel je na železniški progi Harkov—Moskva, po kateri dovažajo na sever vse zaloge ruskega petroleja. Nemške oklopne divizije prodirajo izredno naglo. Železniške proge proti Kavkazu pa so v nevarnosti tudi proti Rostovu, ki se jim nemške sile naglo bližajo. Ko jim bo uspelo prekriti promet na teh železniških progah, se bodo Sovjeti lahko posluževali še petroleja, ki si ga bodo počasi dovažali po raznih rekah.

Potrlost v Londonu

Londonski tisk pripravlja javnost na novo katastrofo in ne prikriva resnosti položaja na vzhodni fronti

Stockholm, 11. okt. s. Švedski tisk beleži v svojih poročilih iz Londona, kako so poslednje vesti z vzhodne fronte učinkovale v angleških političnih krogih kakor bombe. Še zadnje dni so Angliji le stežka prikrivali svojo nevarnost, sedaj pa so se vdal popolnemu pesimizmu, ki ga je opaziti tudi v vsem angleškem tisku. Splošen je vtis, da so odgovorni vladni krogi dali listom navodilo, naj previdno pripravijo javno mnenje na eventualno popolno sovjetsko katastrofo. Tudi komunikacije, ki prihajajo iz Moskve in ki so doslej ponavadi prikazovale položaj ruskih oboroženih sil v rožnatih barvah, ne morejo več prikriti resnosti odločilne ure, ki bje za Sovjetsko zvezo. Nade, ki so jih imeli v Londonu še pred dnevi, so se razblinile sprito vesti o novem nemškem prodiranju na raznih točkah fronte, posebno pa na njenem osrednjem odseku.

Četrta nemška ofenziva, pravijo londonski listi, je imela še večji uspeh kakor prejšnja in Timošenko se je znašel v zelo težavnem položaju. V Londonu se že pričinja bavit z možnostjo polne sovjetske propasti in le malo je še ljudi, ki se prepuščajo iluzijam, da bi mogle vremenske prilike, ki postajajo v Sovjetski Rusiji zmeraj slabše, zaustaviti nemške oborožene sile.

New York, 11. okt. s. V svojih poročilih iz Londona beležijo snočnji newyorški listi vtise iz angleških vojaških krogov. Nemško ofenzivo na osrednjem odseku ruskega bojišča smatrajo ti krogi za najresnejše ogrožanje angleškega obrambnega sistema. Take nevarnosti od umika iz Dunkerquea še ni bilo. Niti angleški sunek v zapadno Evropo niti pomoč Angležev in Američanov Sovjetski zvezi razvoja sedanjih dogodkov ne bi mogli spremeniti. Sovjetska vojska bo morala sama vzdržati vsa teža sedanjega nemškega pritiska. Angleški vojaški krogi se omejujejo na to, da dajejo Sovjetom nujne nasvete, kakor beleži ameriški tisk, naj se ruska vojska za vsako ceno reši iz nemških obkoljevalnih klešč tudi če bi morala pri tem Moskva pasti. Ti nasveti kažejo na hudo potrtost, ki je vse drugačna kakor pa jo je bilo opaziti ob pričetku nemškega pohoda na Rusijo.

Huda poplava v Cartageni

Cartagena, 11. okt. s. Nad tukajšnjo pokrajino je divjal te dni silen vihar. Zlasti v rudniškem revirju je povzročil naltivo pravo poplavo. Promet na vseh cestah je bil prekinjen.

Kmetje in meščani — živinorejci

Živinoreja v kmetijstvu Ljubljanske pokrajine na prvem mestu — Tudi reja malih živali zelo pomembna

Ljubljana, 11. oktobra. Zdalj lahko rečemo, da živinoreja ni zgolj kmečka pridobitna panoga, čeprav je kmetijska, kajti živinorejci je precej tudi med meščani. Ne mislimo samo na meščane, ki se pečajo z rejo tako zvanih malih živali; v Ljubljani je precej živinorejcev, ki reje krave molznice. Precej se je tudi razvila reja koz med mestnim prebivalstvom. Letos reje tudi mnogi prašiče. Zato se zdaj meščani zanimajo bolj za živinorejske zadeve tudi na vselejmski kmetijski razstavi.

DVA ODDELKA ŽIVINOREJSKE

RAZSTAVE

Živinorejska razstava na vselejmski se deli na dva oddelka; v paviljonu K je splošni oddelki, kjer zvezo nekaj zanimivih številko o živinoreji v naši pokrajini in kjer je razstavljen precej gradiva, ki služi hkrati dobro kot dobra propaganda za rejo malih živali. Tu razstavlja Zveza društev »Mali gospodar« razne predmete, orodja in pripomočke, ki jih potrebuje rejec, dalje je razstavljena domača lekarna »mala gospodarka«, poleg vzorni zajčji hlevček, v posebnih kočijah pa razstavljeni krasni izdelki iz kunčjih kož in drugo blago, razen te posvečene imitacije krzna, kar daje na trg reja malih živali. Drugi oddelki živinorejske razstave je bolj praktičen, kajti v njem, pod pristreškom paviljona K, so razstavljene živali naših rejcev. Vse, kakor je potrebno, da si obiskovalec skrbno ogleda oba oddelka.

99.108 GOVEJE ŽIVINE

V LJUBLJANSKI POKRAJINI

Razstava nudi tudi zanimivo statistično gradivo. Posebno zanimivo so številke o goveji živini v naši pokrajini. Skupno je 99.108 glav goveje živine. Za selekcijo skrbijo živinorejske selekcijske zadruge. Rodovniške živine je 2813 ali 2,8 odst. vseh živali. Rodovniških krav je lani telilo 80 odst., kar je posebno važno za selekcijo. Ugotovljeno je bilo, da je znašala najvišja mlečnost lani 5191 litrov mleka, povprečna je pa bila 2207 litrov. Tabela nam kaže, da je vpliv živinorejske organizacije na splošno stanje živinoreje pri nas precej velik: občine dobivajo na leto 180 mladih bikov in z združnimi plemenjaki je oplenjenost tudi mnogo živine nezadruženikov (nad 3000 krav).

LJUBLJANČANI REDE

1700 KRAV IN TELIL

Živinoreja je dobro razvita v sami Ljubljani. Na razstavi zvezo, da imajo rejci na področju ljubljanske občine 1700 krav in telic in 30 volov in juncev. Zelo je razvita živinoreja v Ljubljanski okolici, pač zato, ker je mesto dober odjemalec mleka. Tako reje v ljubljanski okolici 18.100 krav in telic, a razen tega še 6.200 volov in juncev. Na drugem mestu po številu goveje živine je novomeški okraj, kjer reje 15.900 krav in telic in 9.300 volov in bikov. V logaškem okraju reje 5200 krav in telic ter 2.900 volov in bikov. V kočevskem okraju je 10.300 krav in telic in 2.600 volov in bikov. V črnomeljškem okraju reje 5500 krav in telic in 6000 volov in bikov.

36.902 KMETIJI V LJUBLJANSKI

POKRAJINI

Za presojo številnosti goveje živine se moramo poslužiti še drugih števil. Tabela nam pove, da odpade v ljubljanski pokrajini povprečno 38 glav goveda na 100 ha njiv, travnikov in pašnikov. Na celotno površino pa odpade le 21 živali. Na 100 prebivalcev odpade 23 živali. V pokrajini sta 36.902 kmetij in povprečno odpade na kmetijo 2,7 živali.

MNOGO ZANIMANJA

ZA REJO KUNCEV

Za rejo malih živali je vladalo že prejšnje čase v Ljubljani, a tudi v mnogih drugih krajih, veliko zanimanje. Leto za leto so se vrstile na vselejmski lepe in izpodbudne razstave malih živali ter so bile v čast našim rejcem, hkrati so pa imele velik propagandni pomen za širjenje in pospeševanje perutinarstva, kunčereje itd. Zdalj je treba reji malih živali pripisovati še vse drugačen pomen, kakor prejšnje čase. Tedaj so se reji posvečali predvsem revnejši ljudje, odnosno posamezniki, ki so sprevledali, da je z umno rejo mogoče doseči tudi lepe pridobitne uspehe. Zdalj je malo drugače. Mogoče, čeprav jih ne moremo pristevati med revnejše prebivalce, si skušajo izboljšati ter izpopolniti prehrano z domačo prirajo živali. Namestu kuncev za kužuhovino, reje zdaj raje tiste pasme, ki dajejo največ mesa. Posvečajo se tudi raje reji kuncev kakor perutnine, pač zato, ker je krmo za kunce lažje preskrbeti kakor za perutnino. Tudi po razstavljenih živalih bi sodili, da vlada največje zanimanje za rejo kuncev.

DOBERO OCENJENE ŽIVALI

Razstavlja rejci, včlanjeni v Zvezi društev »Mali gospodar«. Razstavljeni je perutnina, kunce, koze, ovce, golobi, fazani in papigice. Pred otvoritvijo razstave so komisije strokovnjakov ocenile razstavljene živali. Ocene so bile v splošnem dobre. Med perutnino je razstavljenih največ rjavih štajerskih kokoši. Štajerka si je pridobila pri nas velik sloves, čeprav ima še vedno tudi hude nasprotnike. Razstavljene so štiri družine štajerke in koka z mladici. Podeljeni sta bili dve prvi nagradi, druge štajerke so pa bile ocenjene z »odlično«. Med perutnino sta razstavljena še dve kletki rodeljandk, dalje nekaj plimket, družina pasme suseks in leghorn. Precej zanimanja bode tudi pritlikave kokoši, ki so posebno priporočljive za rejo na tesnih meščanskih dvoriščih. Da je perutninska razstava tem popolnejša, je zastopan tudi bronasti puran in domači pasmi gosi in rac.

NAJVEČ JE KUNCEV

Med 79 kletkami odpade 39 kletkam na kunce. Med razstavljenimi pasmami so najbolj zastopani orjaki, posebno sivi. Po mnenju nekaterih rejcev je pa še bolj priporočljivo rediti bele ovnače kakor orjake, če nam je predvsem za meso, češ, kažejo že nekatere znake izrojenosti. Ovnači so na razstavi tudi dobro zastopani, vendar pa njih reja še ni posebno razširjena pri naših rejcih. Med drugimi pasmami, ki prihajajo v poštev, bodisi zaradi volne, kakor angora, ali zaradi krzna, so zastopane skoraj vse glavne, vendar se zdi, da zdaj reji reje kunce predvsem zaradi mesa. Angorec je razstavljen precej. Zdalj je vol-

na teh kuncev posebno cenjena in draga, zato je reja priporočljiva. Posamezni rejci zamenjujejo volno za izdelke iz nje, n. pr. za puloverje. Sicer pa volno vedno lahko dobro prodajo. Dalje so razstavljene srebreci, rekli, dunajčani in vseh barvah in havanec. Razstavi kuncev je priključena še kletka z morskimi prašički. Tudi za rejo teh živalic je zdaj med rejci večje zanimanje.

TEŽAVE Z REJO GOLOBOV

Kljub težavam z rejo golobov zaradi lerne je še vendar precej golobarjev, kar nam kaže tudi razstava, čeprav ni posebno velika. Zastopane so številne golobje pasme, rdeči in beli florentinci, beli in črni maltezi, golšači, bobnarji, pavčki, indijanci, segedinci, rumeni in rdeči, kitajski galebčki itd. — Zaradi svoje izredne lepote zasluži posebno pozornost tudi razstavljeni par zlatega fazana. Nekaj zanimanja je tudi za papigice.

»VESEL DOGODEK«

Na razstavi je prišlo tudi do »veselega dogodka«, kar je vsekakor posebnost. Med šestimi ovčami jezerske solčavske pasme — poslanih iz Male Loke — sta vrgli samici dva mladiča na razstavi. Tako imajo zdaj obiskovalci priložnost videti tudi nežna jagnjeta. Poleg je staja, kjer so razstavljene štiri koze molznice, domače pasme. Koze so prispale iz Kočevja. Na razstavi opozarja obiskovalce, da lahko kupijo koze te pasme, in sicer naj se obrnejo na društveno pisarno »Mala gospodarka« ali na mestno občino, ki je kreditirala nakup večjega števila koz. Tudi za rejo koz je zdaj med meščani mnogo več zanimanja in pričakovati smemo, da se bo razširila. Razstava malih živali na vselejmski ima letos bolj poučni kakor propagandni pomen, saj propagande skoraj ni treba več; meščani se dovolj dobro zavedajo, kako koristno ter potrebno je rediti male živali dandanes.

Krasna razstava

tvrdke Ign. Vok

Med posebne zanimivosti in priljubljenosti letošnjega vselejmskega spada nedvomno raz-

Sportne prireditve danes in jutri

Lahkoatletski troboj med Ilirijo, Hermesom in Planino na Stadionu, nadaljevanje nogometnega prvenstva na štirih igriščih

Ljubljana, 11. oktobra. Sportni spored ob danes in jutri v Ljubljani obilen, pester in zanimiv. Glavno besedo bodo vodili lahkoatletski in nogometni. Lahkoatletski troboj med Planino, Hermesom in Ilirijo bo nedvomno pritegnil največ pozornosti, saj je to v veliki obliki drugih edina letošnja prireditev, ki bo združila vse, kar v Ljubljani v lahkoatletiki nekaj pomeni in se bo pri tem šlo za preštit iz za pike.

Prireditve se bo začela danes popoldne ob 15.30 na Stadionu Planine ob Tyrševi cesti in bo današnji spored obsegal tek na 400 m čez zapreke, skok v višino, tek na 100 m, met krogla, tek na 800 m, skok v daljino, tek na 5000 m, met kladiva in končno za zaključek stafeto 4x100 m.

Jutrišnji spored troboja se bo prav tako začel ob 15.30 in bo obsegal tek na 110 m z zaprekami, skok ob palici, tek na 200 m, met diska, tek na 400 m, troskok, tek na 1500 m, met kopja in stafeto 4x400 m. V nogometnem prvenstvu bo jutri pet tekem na štirih igriščih. V Ljubljani bo nastopil prvič v prvenstveni tekmi novomeški Elan proti ljubljanski Svobodi. Tekma bo ob 15. na igrišču Ljubljane, predtekma pa že ob 14. Verjetno bo največ zanimanja vzbudila tekma med Ljubljano in Marsom. Začela se bo ob 15.30 na igrišču Marsa. Dopolodne bosta na stadionu v šiški nastopila Hermes in Jadran. Začetek ob 10.30.

Tudi drugi razred bo imel dve prvenstveni tekmi. Na igrišču Korotana se bosta srečali ob 10 dopoldne moštvi Viča in Slavi-je, ob 16.30 pa Korotana in Mladike.

K tekmi Svoboda: Elan, ki se bo vršila na igrišču Ljubljane ob 15. s predtekmo Ljubljana jun.: Svoboda jun. jutri ob 14.

Vesela vest za čebelarje

Slovensko čebelarsko društvo v Ljubljani sta obiskala gg. Armando Vita, tajnik sekcije italijanskih čebelarjev v Rimu in dr. Solar, zastopnik tovarne za sladkor v Bologni. Sporočila sta, da je pristojno ministrstvo v Rimu dovolila sladkor za krmljenje čebel in sicer za vsak A. Z. panj po 3 kg, za kranjčje 2 kg in za prašiček 1½ kg. Prvi vagon je že na poti. Sladkor dobe samo čebelarji, ki so člani društva. Je v ploščah in denaturiran s česnovim ekstratom.

Prepoved odsvojitve motornih vozil inozemcem

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svojo naredbo z dne 10. septembra 1941-XIX št. 96. na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in smatrajoč za potrebno prepovedati odsvojitve motornih vozil in njih ločenih ali nadomestnih delov inozemcem, odreja: Člen 1. Prepoveduje se odsvojitve motornih vozil kakor tudi njih ločenih in nadomestnih delov inozemskim državljanom ali ustanovam, razen ob izrečni dovolitvi, ki jo izda Visoki komisariat za vsak primer posebej.

Člen 2. Odsvojitvena prepoved za inozemce se ne nanaša na bivše jugoslovanske državljane, ki so na dan 12. aprila 1941-XIX imeli svoje bivalističe v Ljubljanski pokrajini in ga imajo še sedaj. Člen 3. Urad za civilno motorizacijo Visokega komisariata in javni avtomobilski register ne smeta priznati izvršnosti odsvojitvenih dejanj iz člena 1 brez posebne, tamkaj predpisane dovolitve, niti jih vzeti na znanje ali v oblaščanje v svojih registrih. Člen 4. Kršitelji določb iz člena 1. se kaznujejo v denarju do 5000 lir, in v hujših

stava znane ljubljanske tvrdke Ign. Vok. Prijetno presenečenje čalam obiskovalca že, ko prestopi prag prvega velikega paviljona na levi strani sejmišča. Tako veliko razstavo s takimi predmeti kakor so kola, motocikli in šivalni stroji, je težko urediti in opremiti tako, da bi bila pregledna, okusna, lepa in smotrna obnem. Vse to se je tvrdki Ign. Vok v polni meri posrečilo. Njena razstava vzbujda po pravici splošno pozornost in ugleda domača tvrdka zasluži za njo vse priznanje. Nekateri mislijo, da bi spadala ta razstava v razstavno dvorano Ljubljanske pokrajine. Po našem mnenju je pa prav, da je prišla med razstavljalce iz drugih pokrajin, ker prihaja tako še bolj do veljave.

Obisk zadovoljiv

Obisk je kar zadovoljiv. Iz vseh krajev naše in sosednih pokrajin prihajajo ljudje na vselejmski. Od bolj daleč pa so prišli iz Cornegliana, Rima, Milana, Ferrare, Trente, Verone, Firenze, Bergamo, Modene, Cremona, Torina, Ancone, Aurisine itd. Iz Hrvatske prihajajo kupci vsak dan, tako tudi danes. Kupci gredo dobro v vseh strokah. Poljedelski stroji so celo razprodani. Ne motimo se, če rečemo, da je Kmetijska razstava Ljubljanske pokrajine dosegla svoj cilj: še večjo racionalizacijo kmetijskega dela. Kmetijski gospodarji so sprevledali, da je to v njihovo in ljudsko korist, k čemer je razstava gotovo pripomogla. Okrasil in uredil je razstavo ing. arh. Blagane s štabom mladih domačih arhitektov.

Veselejmski bodo zaprli v ponedeljek zvečer. Izrabite se te dneve in si ga ogledajte. Spoznali boste celo vrsto novih iznajdb in modernih pridobitev, ki jih še ne poznate. To je velikega praktičnega pomena za vsakega in zdrava podlaga za gospodarsko zblizanje med Ljubljansko in drugimi pokrajinami kraljevine.

Če bo jutri deževalo, naj vas to ne moti pri obisku vselejmskega, ker so paviljoni zidani in se posetnikom v njih ni treba bati dežja.

Sportne prireditve danes in jutri

Lahkoatletski troboj med Ilirijo, Hermesom in Planino na Stadionu, nadaljevanje nogometnega prvenstva na štirih igriščih

Ljubljana, 11. oktobra. smo prešli še naslednje pojasnili: Na željo gledalcev in pristojnih oblasti, da bi se tekme ne prirejele na različnih igriščih ob istem času, se je zastopnik Svobode obrnil ustmeno na zastopnika Marsa glede skupnega programa bodisi na igrišču Ljubljane ali Marsa in bi Svoboda sprejela vsakršne finančne pogoje samo, da se ustrezno gornjim željam, je isti odklonil brez vsakega komentara. Toliko v vednost vsem prizadetim. Vseeno pa Svoboda ni hotela prirediti, konkurenčen program in je zato tekmo določila že ob 15., tako da bodo mogli gledalci pozneje iti še na igrišče Marsa. Take izpade, kakor tudi slične, je zadnje čase ravno ta zastopnik Marsa uprizaril na sejah Slov. nog. zveze, da je prišlo tako do neljubih incidentov in celo do demisijske našega najvišjega športnega delavca predsednika dr. Kostla. Želeli bi malo več športne morale v procvit splošnega športa in ne gledanja samo na svoj klub, ki mora uspeti in igrati samo na svojem dvorišču, pa najsi bo to dobro ali slabo.

V nekaj vrstah

V nedeljo nastopi slovaško reprezentančno moštvo v tretji mednarodni tekmi v teku enega meseca. Slovaki bodo igrali v Bukarešti proti Rumunom.

Mednarodni lahkoatletski stadion v amsterdamskem olimpijskem mestu, ki so se ga udeležili tudi Nemci, je dosegel lep uspeh. V teku na 800 m je zmagal Harbig v času 1:50.2 pred Giesemom. Scheuring je porazil Osendarpa v teku na 100 in 200 m. V teku na 100 m je dosegel čas 10,5, na 200 m pa 21,5.

V nedeljo je v Ptuj gostovalo nogometno moštvo mariborski železničarjev. Ptujčani so zmagali 4:1.

primerih tudi z zaporom do šestih mesecev.

Stvari, ki so predmet prekrška, se zaplenijo. Člen 5. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Emilio Grazioli

Dr. Metod Dolenc

k Ob zaljublju lista smo prejeli žalostno vest, da je umrl znani slovenski jurist vseučiliški profesor dr. Metod Dolenc. Nedavno je padel po stopnicah in se tako močno pobil, da je postalo to usodno njegovemu že itak močno omojanemu zdravju. Pogreb zaslužnega slovenskega znanstvenika bo jutri ob 15. iz hiše žalosti, Gorupova 22, na pokopališče k Sv. Križu. Slava njegovemu spominu!

Naše gledališče

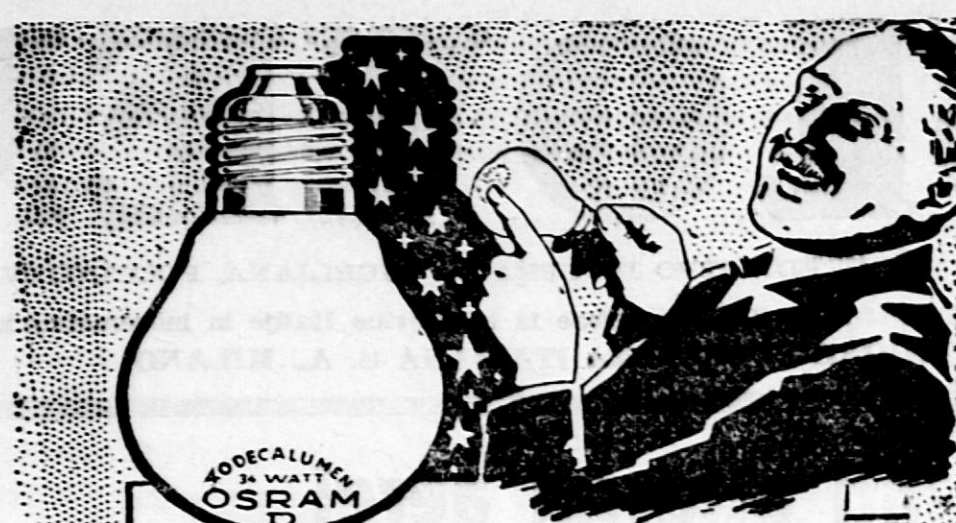
DRAMA

Sobota, 11. oktobra: Hamlet. Izven. Začetek ob 17.30. Konec ob 21. Nedelja, 12. oktobra: Dva bregova. Izven. Začetek ob 18.15. Konec ob 20.30. Ponedeljek, 13. oktobra: Zaprt.

OPERA

Sobota, 11. oktobra: Netopir. Izven. Začetek ob 18.15. Konec ob 21. Nedelja, 12. oktobra: Aida. Izven. Začetek ob 17.30. Konec ob 21. Ponedeljek, 13. oktobra: Zaprt.

Obnavljajte naročnino

Vi morate vedeti koliko svetlobe izkara-
reva žarnica, ki ste jo kupili, in koliko
električne sile vporabi. Žarnice Osram D
nosijo razen navodila porabe Wattov,
tudi ono o količini svetlobe izkaraene v
Decalumen.

Voi dovete sapere quanta luce emette
la lampada che acquistate e quanta
energia elettrica consuma. Le lampade
Osram D portano, oltre all'indica-
zione del consumo in Watt, anche
quella della quantità di luce emessa
in Decalumen.

OSRAM-D

vam nudi luč poceni
da luč a buon mercato

Živilski trg

Ljubljana, 11. oktobra

Kakor navadno ob sobotah je bilo tudi danes na živilskem trgu živahno že na vse zgodaj. Gospodinj, ki imajo mnogo opravkov, ker so nakupovale meso in krompir. Mesarske stojnice so bile odprte že, ko je bilo še mračno, in tudi krompir so na mestni stojnici začeli prodajati ob 7. Na stojnicah mestnega preskrbovalnega urada so imeli pripravljene naprodaj tudi zaloge jabolk in čebule. Jabolki zjutraj še niso prodajali, ker še ni bila določena cena.

Včeraj so se zopet precej dobro založili s krompirjem. Kdor opazuje življenje na trgu, še sprevdi, koliko dela ima preskrbovalni ura. Nekateri predlagajo, da bi mu olajšali delo vsaj tako, da bi mestna občina razdelila krompir posameznim trgovcem sicerjske stroke, da bi ga prodajali svojim odjemalcem, seveda le na nabavne cene. Gospodinj, ki jim bile zelo hvalne, ker bi pri trgovcih lahko kupovale krompir ob katerem koli dnevnem času in bi jim tudi ne bilo treba hoditi na trg, kamor imajo nekatere precej daleč, samo zaradi krompirja. Trgovci imajo tudi primerna skladišča. Vprašanje pa je, ali bi se to dalo izvesti, ne da bi se povečali režijski stroški.

Tudi na zelenjadem trgu je bilo danes zgodaj živahno, a blago so dovažali še do 9., ker je zdaj že kratek dan. Zelenjadni trg je zadnje čase najbolj založen z zeljnatimi glavami, cvetoča in salato.

Kmetje so pripeljali nekaj sadja, jabolki in kostanja. Večje zanimanje je za jabolka kakor za kostanj. Precej lep kostanj so prodajali po 4 L. kg, še lepši je pa bil po 4,5 L. — Branjevo so najbolj založeni z grozdjem po nespremenjenih cenah. Posamezni imajo na prodaj tudi mnogo čebule po 1,8 L. kg, kar je sorazmerno poceni.

Na gobjem trgu ni bilo mnogo blaga, vendar je bila izbira precej lepa že zjutraj. Naprodaj so bile kolobarnice, klobčičaste in zelenkaste, čebular, ježki in štorovke. Gobe tudi zdaj ne rasto mnogo. Začele so že rasti prve mraznice, zimске, sive kolobarnice. Ljudje zdaj kupujejo že s polnim zaupanjem razne vrste gob.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Sobota, 11. oktobra: Aleksander, Firmin

Jutri: Nedelja, 12. oktobra: Maksimiljan.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matka: Salome

Kino Sloga: Sto tisoč dolarjev

Kino Union: Dekle iz Portici

Kino Moste: Trije vragi

Razstava »Ladega« v Jakopičevem paviljonu

Veseli teater ob 19. v Delavski zbornici

Veselejmski

Razstava slik Franca Pavlova v galeriji

Obersnel na Gosposvetski cesti

PRIREDITVE V NEDELJO

Kinematografi: nespremenjeno

Veselejmski

Veseli teater ob 19. v Delavski zbornici

DEŽURNE LEKARNE

Danes in jutri: Dr. Biccoli, Tyrševa c. 6.

Hočevar, Celovška cesta 62, Gartus,

Moste, Zaloška cesta 47.

Mestno dežurno zdrav. službo bo opravljal

od sobote ob 20. do ponedeljka do 8.

zjutraj metni zdravnik dr. Ivan Logar

Ulica 29. oktobra št. 7, telefon 41-52.

Iz Trebnjega

— Maksimalni cenik. Na podlagi naredbe Visokega Komisarijata je okrajni komisar izdal naslednji cenik za čevljarska dela: za moške: novi čevlji 30—35 L, pol novi čevlji 15—19 L, templanje 12—14 L, škornji 70—80 L, gojzerji 60 L, popravilo pet 2 L, nove pete 4 L; za ženske: novi čevlji 25—30 L, polnovi čevlji 15—19 L, templanje in pete 9—12 L, popravilo pet 2 L, novi škornji 65—70 L, gojzerice 45 L; za otroke: novi čevlji do št. 28 največ 21 L, novi čevlji do št. 29 odnosno do št. 35 največ 25 L, templanje in pete 6—8 L. Navedene cene se razumejo samo za delo. Vsi dodatki v materialu se računavajo posebej.

— Pojasnilo vpokojencem. Glede na našo včerajšnjo notico glede žigosanja železnih legitimacij pojasnujemo, da velja ta predpis samo za one vpokojence, ki prejemajo pokojnino pri pokrajinski finančni direkciji.

dr. iur. et hon. causa

Metod Dolenc

redni univerzitetni profesor, načelnik pravnega razreda
Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani, predsednik
in častni član društva »Pravniki itd., ter imetnik visokih
odlikovanj

Nepozabnega pokojnika spremimo na zadnji poti v
nedeljo, dne 12. oktobra 1941, ob 15. uri z doma Gorupova
ulica 22 k Sv. Križu, kjer ga položimo v rodbinsko grobnico.

V Ljubljani, dne 10. oktobra 1941.

Mag. pharm. MARIJA DOLENC — hči
in rodbine Dolenc, Dereani, Skalicky

Nad 50.000 hrvatskih delavcev v Nemčiji

Na mesec lahko prihrani inozemski delavec v Nemčiji 50 do 100 mark

Zagreb, 10. oktobra — Več mesecev in sicer že od ustanovitve neodvisne Hrvatske prihajajo v Zagreb mnogi delavci in delavke, kvalificirani in nekvalificirani, da bi jih poslali na delo v Nemčijo. Tam se nudi ugodna prilika za delo in zaslužek. »Hrvatski Narod« piše, da se uče hrvatski delavci in delavke v Nemčiji tudi reda, marljivosti in snage. Vsemu temu se pri nas doslej ni posvečala potrebna pozornost, pravi »Hrvatski Narod« in pripominja, da so delovni pogoji za hrvatske delavce v Nemčiji tako ugodni, da so z njimi povsem zadovoljni. To je razvidno tudi iz pisma, ki jih pišejo svojem v domovinu.

Mnoge nemške tovarne in druga podjetja rabijo mnogo dobrih delavcev. Podjetja sporoče v Zagreb, koliko delavcev potrebujejo, potem jih pa pristojne oblasti napotijo v Nemčijo. To delo upravlja Izseljeniški urad. V Nemčijo gredo delat delavci in delavke stari nad 17 let. Zbirajo se v poslopju bivšega hrvatskega Sokola v Zagrebu. Tam opravijo vse potrebne formalnosti, pregleda jih zdravnik in vsakemu sporoče, kdaj krenejo na pot. Pri sprejemanju delavcev sodelujejo po en zastopnik dotičnega nemškega podjetja, ki potrebuje delavce, nemškega ministrstva za javna dela in Izseljeniškega urada. Z delavci se takoj sklenejo pogodbe, navadno za leto dni. Izvzeti so poljski delavci, ker je njihovo delo sezonsko. Do meje imajo delavci četrtinsko vozino, po Nemčiji pa potujejo na račun bodočih delodajalcev.

Zaslužek hrvatskih delavcev v Nemčiji je zelo dober, saj zaslužijo od 0,37 do 1 marke na uro. Najmanj zaslužijo začetniki, najmlajši delavci, a starejši, ki so že delj časa na delu, zaslužijo več. Delovni čas znaša tedensko 48 do 56 ur. Del svojih prihrankov lahko pošiljajo delavci svojem domov. Na kmetih zaposleni delavci lahko pošljejo mesečno 60, vsi drugi pa po 70 mark. Ostale prihranke lahko vzamejo s seboj, ali pa pošljejo domov, ko jim poteče pogodba.

Iz Hrvatske gre lahko v Nemčijo na delo vsakdo razen Židov. Za Hrvatje je

omejitev samo v tem, da ne morejo v Nemčijo vojaški obvezniki, rojeni med 1909 in 1921 letom. Seveda pa ta omejitev ne velja za tiste, ki so stalno nespособni za vojaško službo kakor tudi ne za pripadnike drugih narodnosti.

Hrvatski delavci imajo v Nemčiji zagotovljeno hrano in stanovanje. Nekatera podjetja jim nudijo brezplačno stanovanje, pri drugih pa plačujejo zelo nizko stanarino, in sicer navadno 3.50 marke tedensko. Za hrano plačujejo navadno 1 do 1.20 marke dnevno. Tako lahko prihranijo mesečno 50 do 100 mark ali 1000 do 2000 kun. Po vrsti dela in marljivosti delavca zaslužijo na uro kot rečeno od 37 do 85 pfenigov, kvalificirani pa tudi 1 marko. Pri tem je zanimivo omeniti, da je odšlo v trih mesecih tekočega leta iz Hrvatske samo v Nemčijo na delo več delavcev, nego jih je odšlo v letih 1917 do 1939 skupaj. V lanskem letu je odšlo iz bivše Jugoslavije na delo v inozemstvo okrog 10.000 delavcev, letos od 20. maja do 20. avgusta pa samo iz Hrvatske 46.000. Zdi se, da v Nemčiji na delu že nad 50.000 hrvatskih delavcev.

Hrvatska pošilja delavce v Nemčijo z vsega svojega področja. V začetku se jih je prijavilo največ iz Zagreba in zagrebške okolice. Pozneje so se na teli javljali tudi iz drugih pokrajin iz Zagorja, Bosne, Hercegovine, Like, Dalmacije in Slavonije. Zagorje in Bosna pošiljata v Nemčijo največ rudarjev, Like in Dalmacija gozdnih delavcev. Slavonija pa poljskih.

Doslej je opravljal vse posle glede namena in pošiljanja delavcev Izseljeniški urad, za bodoče bo pa prevzel tehnično stran tega dela javni urad dela. Dočim bo Izseljeniški urad to delo samo nadziral. V poslopju bivšega Hrvatskega Sokola, kjer se zbira za Nemčijo namenjeni delavci, se slika dan zelo živahno. »Hrvatski Narod« piše, da delavci radi odhajajo v Nemčijo na delo, ker vedo, da se jim bo godilo tam dobro in da bodo obnem storiili svojo dolžnost prijateljskega in bratovskega sodelovanja z velikim nemškim narodom.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI
Predstave: danes ob 16. in 19. uri;
KINO UNION TELEFON 22-21
Odlomek iz burne srednjeveške zgodovine. Film ljubavne romantike ter ganljive in orientalske romantike in humorja.
Dejke iz Portici
Luisa Ferida, Carlo Ninchi, Roberto Villa
KINO MATICA TELEFON 22-41
Odlomci plesalka in igralca očarljive lepote. Conchita Montenegro v prekrasnem filmu orientalske romantike in humorja.
Salome
V ostalih vlogah: Armando Falconi, najboljši karakterni igralec v državi, Luis Pena, Primo Karnera itd.
KINO SLOGA TELEFON 27-30
Zabavna ljubljenska zgodba
100.000 dolarjev
Assia Noris Ampede Nazari
KINO MOSTE
Danes ob 19. uri ob 14. in 16.30 in 19. uri
film iz cirkuškega življenja
Trije vragi
Jean Gabin, Annabella ter Tom Kenton junak zapada v filmu
Prostovoljno v nevarnost
Konec pol ure pred polnočjo uro. Slovenski napis.

S.A. F. BARBIERI-PADOVA
LE GRANDI MARCHE • SLOVITE ZNAMKE
LIQUORE-LIKER SANTONIO
OVOS BARBIERI
APEROL
Ottimo digestivo, di sapore delicato. Preparato con Fusione di erbe Aromatiche.
Zabavne inalterable a base di tuorli d'uova freschissime. Zucchero e vino Marsala. — Portento so ricostituente.
Aperitivo dissetante. Po co alcoolico, regolatore della Digestione a base di erbe aromatiche.
Najboljše sredstvo za prebavo, odličnega okusa — pripravljeno iz planinskih rastlin.
Neprekosljivi punč iz svežih jajc, sladkorja in vina marsala. — Znamenito okrepljivo.
Aperitiv, ki ugasi žejo z malo vsebino alkohola. Urejuje prebavo, pridobljeno iz arom. rastlin.

DNEVNE VESTI

— Vodnikova družba vjudno obvešča svoje poverljive, člane in prijatelje, da izda letos dve knjigi in sicer: Ilustrovano Vodnikovo priručnik 1942. in zanimivo povest znanega pisatelja Mirana Jarca »Jalov-dom«. Knjige, izidejo v drugi polovici meseca novembra. Članarina znaša za obe knjigi 8 L.; vezana v platno pa 3.50 L. Za direktne člane pa znaša članarina s poštnino 10.50 L. Družba prosi svoje člane, da se takoj prijavijo pri svojem poverljivem ali naravnem v družbeni pisarni Ljubljana, Puccinjeva 5 I, desno. V Ljubljani sprejema prijave tudi knjigarna Tiskovne zadruge, Selenburgova 3. Ne odlašajte s prijavo.

— Gospodarska meja med Srbijo in Hrvatsko. Z 10. oktobrom je bila dosedanja gospodarska meja med Srbijo in Hrvatsko v vzhodno smoderemskem prostoru preložena nazaj na politično mejo črto Sava—Dunav, kjer bo od sedaj tudi kontrola potnih listov, deviz in carine. Prehod čez mejo je dovoljen samo s posebno izkaznico, ki se dobi pri policijskem ravatelju v Beogradu in sporazumu z vojaškim poveljstvom Beograda. Prehodi čez mejo so: železniška proga Beograd—Zemun, most Beograd—Zemun, ter ladja in brod Beograd—Zemun.

— Nova trgovinska pogodba med Hrvatsko in Nemčijo. Hrvatska in Nemčija nameravata skleniti novo trgovinsko pogodbo. Priprave so že v polnem teku. Pogodba bo v Zagrebu in prično se v četrti 16. t. m.

— Višji trgovski tečaj v Ljubljani. Vpisovanje traja še ta teden. Sprejemni pogoji: Dovoljeni višji razredi (najmanj pet) srednje, oz. enakovredne strokovne šole ali pa dovršen redni enoletni trgovski tečaj. Informacije in prospekte daje: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Dombranska 15. 464 n.

— Nov način mletja pšenice. Državno ravnanstvo za prehrano v Hrvatski je z dovoljenjem državne zakladnice, trgovinskega in kmetijskega ministrstva izpremenilo predpise o načinu mletja pšenice in cenah pšenične moke. Komisijonarska pristojbina je določena na 8% vrednosti blaga, računajoč ceno, plačano proizvajalcu. Način mletja se izpremeni tako, da so mora dobiti od 100 kg za mletje pripravljene, suhe, zdrave presejane pšenice 78 kg hektolitrske teže z 2% primesi, 80 kg enotne krušne moke, 4 kg krmilne moke, 15 kg pšeničnih otrobov, 1% pa lahko gre v izgubo. Pšenični zдроб in belo pšenično moko za bolnice, bolnike, vojaške oblasti in veleobrate se do dobavilo iz mlinov, ki jih je bo določilo državno ravnanstvo za prehrano. Brez njegovega dovoljenja od 5. oktobra dalje ne sme noben mlin mleti bele pšenične moke ali pšeničnega zdroba. Belo moko Og in pšenični zдроб bo smel v bodoče mleti samo mlin »Croatia« v Osijeku.

— Ustaski klub na dunajski univerzi. Hrvatski študentje na dunajskem vseučilišču pripravljajo ustanovitev kulturnega ustaškega kluba, ki se bo imenoval »Av-gust Seno« 1940«. Namen kluba bo poglobiti stike med Nemčijo in Hrvatsko, odnosno seznaniti nemško javnost z delom in težnjami hrvatskega naroda v njegovi izgradnji in obnovi. Svoj čas je obstojal v Zagrebu akademski kulturni klub »Av-gust Seno«, ki so ga pa oblasti v bivši Jugoslaviji razpustile.

— Nov hrvatski dnevnik. V Zagrebu je začel izhajati v začetku oktobra dnevnik »Hrvatska privreda« namesto dosedanjega dnevnika »Hrvatsko gospodarstvo«. Uredništvo pravi, da bo list nadaljeval svojo dolgoletno tradicijo, ker bo tudi v bodoče zastopal interese vsega hrvatskega gospodarstva. »Hrvatska privreda« je začela

izhajati pred 18 leti kot mesečnik zagrebške Trgovske zbornice, pred tremi leti je bil list razširjen v tisk, zdaj pa v dnevnik. Uredništvo pravi ob koncu svojega obvestila v prvi številki, da nastopa zdaj za hrvatsko gospodarstvo razdobje gospodarske izgradnje neodvisne Hrvatske države in da bo list pri tem vneto sodeloval.

— Razširjenje hrvatskega državnega gospodarskega poverništva. Izpremenjena je bila zakonska določba o državnem gospodarskem poverjenstvu za Hrvatsko s tem, da bosta odelj sodelovala v njem tudi korporacijski minister in predsednik zakonodajnega poverništva. Doslej so bili v gospodarskem poverjenstvu minister za domobranstvo kot načelnik, finančni minister, minister za trgovino in obrt, zunanji minister, minister za gozdo-ve in rudnike, kmetijski minister, prometni minister, minister za javna dela, predsednik hrvatskega gospodarskega sveta in poverjenik Delavske zbornice v Zagrebu.

— Stroge kazni zaradi kršitve predpisov o zateznosti. Sarajevska policija je začela strogo nastopati proti mešanom, ki kršijo predpise o zateznosti. Policija je prejela doslej nad 100 ovadb in vsi krivci bodo kaznovani z denarno glob najmanj 1.000 kun. Nobeni izgovori se ne bodo upoštevali.

— Kulturno glasilo ustaške mladine. V Zagrebu je začel izhajati umetniško glasbeni list »Prolece«. Namen lista je ustvariti Hrvatsko glasbeno umetnost za mladino in vzgajati mladino v narodnem duhu. List izdajajo predstavniki ustaške mladine, sodelujejo pa pri tem najboljši hrvatski skladatelji. Ureja ga znani glasbeni strokovnjak ustaš Slavko Modrijan.

— Hrana za siromašno prebivalstvo Hercegovine in Dalmacije. Hrvatsko kmetijsko ministrstvo je naročilo od državnega ravnanstva za prehrano 8 vagonov pšenice za prebivalstvo nekaterih vasi v Hercegovini in Dalmaciji, kjer je pobila toča. Že prej je poslala 10 vagonov pšenice v druge po elementarnih nesrečah prizadete kraje.

— Za zboljšanje železniškega tovornega prometa na Hrvatskem. Kratkotako smo že poročali, da so izdale oblasti na Hrvatskem stroge ukrepe za zboljšanje železniškega tovornega prometa. Nekateri stranke so puščale doslej natovornjene vagonne po 2 dni na kolodvorjih. To se v bodoče ne bo smelo več dogajati. Delovni čas, ki je bil od sedaj od 8. do 12. in 14. do 18. je zdaj podaljšan od 6. zjutraj do 20. zvečer brez odmora. Iztovorni rok je pa skrajšan na 6 ur. Stranke bodo morale v bodoče v tem skrajšanem roku iztovarjati vagonne in jih dati zopet železniški upravi na razpolago. Najbrže bo zvišana tudi letarina. Poleg tega so dobile železniške postaje navodila, da morajo čimprej pošiljati nazaj prazne vagonne. Ti ukrepi bodo pripomogli, da bo imela železnica uprava v bodoče na razpolago dovolj praznih vagonov in da se bo lahko železniški tovorni promet v redu razvijal. To je važno zlasti sedaj v jeseni, ko gre po železnici mnogo živil, premoga, drv in druge robe.

— Pet milijonov kun za javna dela v Hrvatskem Primorju. Ministrstvo hrvatskega domobranstva je v sporazumu z ministrstvom prometa in javnih del odobrilo doslej za popravila in manjše nove gradnje v pristaniščih Hrvatskega Primorja okrog 5 milijonov kun. Ta denar se bo porabil za javna dela v Kraljevid, Crikvenici, Dubrovniku, Cavtatu, Novem, Kolcepu, Orebiču in drugih krajih.

— Strogi ukrepi proti sabotažiranju v kmetijstvu. Hrvatski kmetijski minister je izdal tolačenje naredb o obdelovanju zemlje, po katerem se bo smatral za sabotažerja in bo kaznovan po zakonu vsak, kdor

neupravičeno odpove službo kmetovalcu. To velja za najemnike, dtnarje, hlapce in voznike, ki neupravičeno odpovedo svojo službo z namenom, da bi ostala zemlja neobdelana.

— Fotoamaterska razstava v Zagrebu. Poročali smo že, da so priredili hrvatski fotoamaterji v Zagrebu razstavo. Otvorjena je bila v soboto 4. t. m. dopoldne po korporacijskem ministru dr. Lovru Sušicu. Razstava obsega nad 400 slik, ki prikazuje naravne lepote Hrvatske in delo hrvatskega naroda na vseh poljih njegovega življenja.

— Nesreče. V ljubljansko bolnico so prepeljali 4 ponesrečence. Fr. Marincek, 26-letni sin posestnika iz Naklega, ima nevarno ranjeno oko. Ko je popravljal sod, je počil obroč in v oko mu je odletel kos železa. — Stanko Cerv, 12-letni sin tiskarja iz Ljubljane, ima zlomljeno nogo; nanj se je zvalil sod. — Stanko Ivan, 4-letni sin delavca iz Ljubljane je padel po stopnicah in se močno poobil. — Alojz Peček, 13-letni pastir iz Zelimelji, je bil večeraj po nesreči obstreljen.

Iz Ljubljane

lj— Po pečenem kostanju je zadišalo. Tudi če bi se vreme ne bilo skisalo, bi vedeli, da je jesen tu. Po mestu je namreč zadišalo po pečenem kostanju, kar je vedno znak jeseni. Zaenkrat peko samo navaden kostanj, ker maronija še ni. Pa tudi po navadnem pečenem kostanju ljudje radi segajo in kostanjari ga prodajo precej. Prijatelji pečenega kostanja pa seveda komaj čakajo, da se pojavi maroni, ki je mnogo boljši.

lj— Lokal Dolenjske selekcijske zveze je razstavljen na velesejmu. Večarj smo v daljšem članku poročali o stremiljenju po kakovostnem izboljšanju govedij v Ljubljanski pokrajini. Koristno akcijo vodi Dolenjska selekcijska zveza, v kateri so vključene posamezne krajevne zadruge. Da bi izpodbudila svoje članice k čim večji pridnosti je razpisala tekmovalanje in darovala kot darilo zanj lep kravlj zvonec. Zvonec bo postal last tiste zadruge, ki si ga pridobi v treh letih zaporedoma. Lani je svojevrstna trofej pripadla živinorej iz Starega trga. Zvezni zvonec je razstavljen v paviljonu kmetijstva Ljubljanske pokrajine v Latermanovem drevo-vedu.

lj— Strojnikski tečaj se bo pričel v začetku novembra. Vodil ga bo gosp. ing. Ditrich, priredil ga pa Zveza strojnikov, strojevodij in kurjačev, Ljubljana, Miklošičeva 22/I, kamor se tudi pošiljajo prijave. Predavanja bodo iz nauka o parnih strojih, turbinah, kemije, fizike in matematike. Prijavitelj se čimprej! Težko pričakovani Strojnikski priročnik izide ob enem, ko se bo pričel tečaj. Naročila sprejema Zveza strojnikov, komad stane 15.—. Člani Zveze strojnikov uživajo 20% popusta. Vseboval bo razne tabele, ostavke o čiščenju vode z tabelami, fiziko in osnovne pojme matematike. Sodelovali bodo predavatelji na tečaju. Prijave za tečaj in priročnik: Zveza strojnikov, Ljubljana, Miklošičeva 22/I, palača Pokrajinske delavske zveze.

SOBOTA IN NEDELJA VESELI TEATER

Začetek ob 19. (7.) — konec pred 21. (9.)

lj— Ravnanstvo državne klasične gimnazije sporoča na mnoga vprašanja o začetku šolskega pouka, da se bo začel mor-da že 27. oktobra. Gotovo pa v začetku novembra. Natančni dan bo objavljen v dnevnih brž, ko ga bo mogoče točno določiti.

lj— Vse pridelovalce krompirja in fižola v Ljubljanski občini opozarja mestno go-ljarskemu oddelku, da morajo mestnemu gos-podarskemu oddelku v Beethovnovi ulici št. 7/II., soba št. 35, zanesljivo do pone-deljka 13. t. m. posebej naznaniti, koliko so pridelali krompirja. Prijavitelj mora svoje pridelke ali zaloge vsi, ki so pridelali nad 500 kg krompirja in nad 50 kg fižola.

lj— Sorodniki Gaberske Ivana, vojnega ujetnika, katerega žena Kristina, po ro-du Bolgarka, živi zdaj s hčerko v Gornji Strumici, se naj javijo čim prej pri Po-krajinskem odboru Rdečega križa, Go-sposvetska cesta 2-II, da bodo dali po-trebne informacije o njem.

lj— Vajenci in vajenke v Ljubljani. Učenci strokovno nadaljevalnih šol v Ljubljani naj se zberejo danes popoldne ob 13.30 v šolskih poslopjih, kjer obisku-jejo pouk, da si bodo ogledali nad stro-kovnim vodstvom velesejem.

lj— Večerni trgovski tečaj. Poučujejo se: Knjižovedstvo, trgovstvo, koresponden-ca, računstvo, pisarniška dela, stenografija, stroje-pisje, nemščina, italijanščina. Šolnina nizka. Dovoljen je obisk tudi posameznih predmetov. Vpisovanje še ta teden. Infor-macije in prospekte daje: Trgovsko učni-šče »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Dombranska 15. Posebni dnevniki in več-erni tečaj italijanščine, začetni in nadalje-valni. 463 n

lj— Zebodravnik specialist dr. de Gleria Stanislav se je preselil na Tyrsevo cesto 47 a, I. nadstropje (blizu Sv. Krištofa) 450 n

lj— Pečenice, krvavice, godla, priznana kuhinja, odlična vina; gostilna Lovšin, 466 n

lj— Industrijski dokumentarni filmi na velesejmu. Drevo in jutri zvečer bodo od 19.30 do 20.30 predvajali pred paviljo-nom Ljubljanske pokrajine več dokumen-tarnih filmov o italijanskih industrij-skih napravah in delu v njih.

Radio Ljubljana

NEDELJA, 12. OKTOBRA 1941-XIX.

8: Napoved časa. 8.15: Poročila v itali-janščini. 8.30: Orgelski koncert iz bazilike Carmine iz Neaplja. 11: peta maša iz ba-zilike Sv. Annunziata iz Firenze. 12: Čita-nje in razlaga sv. Evangelija v italijanščini (pater Evzebio Zappatereni). 12.15: Ci-tanje in razlaga sv. evangelija v slovenščini (p. Krizostum Sekovanovič). 12.30: Sim-fonična glasba. 13: Napoved časa — poro-čilo v italijanščini. 13.15: Komunikacije glav-nega stana Oboroženih Sil v slovenščini. 13.17: Godalni orkester pod vodstvom moj-stra Angelina. 14: Poročila v italijanščini. 14.15: Ljubljanski radijski orkester pod vodstvom Drago Marija Sijanica: pestra glasba. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: dr. Alojzij Puš: Gospodarska navodila; kmetijsko predavanje v slovenščini. 17.35: Kmetička godba. 19.30: Poročila v sloven-ščini. 19.45: Operetna glasba. 20: Napoved časa — poročila v italijanščini. 20.20: Ko-mentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30: Gledališka sezona: ELIAR: Rossini: »Seviljski brivci«, v odmorih okrog 20.55 slovensko predavanje, okrog 21.45 vesti v slovenščini. 22.45: Poročila v italijanščini.

PONEDELJEK, 13. OKTOBRA 1941-XIX.

7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Slo-venska glasba, v odmoru napoved časa. 8.15: Poročila v italijanščini. 12.15: Sekstet Jandoli. 12.35: Operetna glasba. 13: Na-poved časa — poročila v italijanščini. 13.15: Komunikacije glavnega stana Oboroženih Sil v slovenščini. 13.17: Filmska glasba — or-kester pod vodstvom mojstra Angelina. 14: Poročila v italijanščini. 14.15: Godalni or-kester pod vodstvom mojstra Manca. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Koncert violončelista Cende Sedlbauerja, pri klavirju Marijan Lipovšek. 19: Tečaj italijanščine, poučuje dr. Stanko Lehen. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Pesta glasba. 20: Na-poved časa — poročila v italijanščini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30: Ljubljanski radijski orkester pod vodstvom D. M. Sijanica: Operetna glasba. 21: Koncert Ljubljanskega komornega tria. 21.30: Lepe koračnice, dirigira mojster Sta-raci. 22: Simfonični koncert pod vodstvom

mojstra Zaronla, 22.45: Poročila v itali-janščini.

Iz Spodnje Štajerske

— Novi delovni pogoji za Spodnje sta-jersko. Šef civilne uprave na Spod. Štajer-skem je izdal naredb o novih delovnih pogojih za delavce, zaposlene v vinograd-ništvu. S tem je izpremenjena naredba o delovnih predpilih z dne 9. maja 1941.

— Novo bračno pravo. Šef civilne upra-ve na Spod. Štajerskem je izdal naredb, ki se štrepva v veljavo 1. oktobra. Nanaša se na državno vodstvo matrik in na civilno poroke na vsem Spod. Štajerskem. Odslej bodo veljavne tudi na Spod. Štajerskem samo poroke, sklenjene pred civilno oblastjo.

— Nov grob. V mariborski bolnici je umrla Pavla Stepiček, stara 19 let.

Premogovna industrija, ki jo nadzoruje Nemčija

Pregled nemške premogovne proizvodnje in proizvodnje premoga v onih pokrajinah, ki jih je doslej Nemčija zasedla, kaže, kakor ugotavlja »Agite«, da znaša premogovna proizvodnja in proizvodnja lignita, ki je sedaj pod neposrednim nadzorstvom Nemčije, okoli 550.000.000 ton. Nemški premogokopi dajejo letno nad 200 milijonov ton premoga in nad 230 milj. ton lignita, je proizvodnja premoga v zasede-nih deželah, v kolikor se premogokopi iz-koriščaajo, naslednja: na Poljskem 38 milj. ton, v Belgiji 30, na Nizozemskem 14, in v zasedeni Franciji 34 milj. ton. Če upo-števamo, da je premogokopna proizvo-dnja v Angliji znašala l. 1939. 240.000.000 ton, je jasno prvenstvo Nemčije v proi-zvodnji premoga. Nemčija je sedaj tudi glavna zalagalka vseh evropskim trgov.

UFFICIALI	CASINIKI
Pastrani panno 350.—	suknjeni plašči 350 do
450.— castoro 750.—	450 lir, plašči iz tečije
— se panno 350.—	ga blaga 750 lir, suk-
450.— Diagonale 650.—	nene uniforme 350 in
750.— 850.— Calzettone	540 lir, bolje volneno
ni, cavigliere, scarpe,	blago za uniforme 650,
guanti, calze, maglioni	750 in 850 lir, blate,
lana, Bustine, Letticiam-	ovojnice, roke, rokavi-
po, cassette, camicie e	ce, nogavice, volnene
tutti gli articoli Milita-	jopice, ovonji, polske
ri Militia e Fascisti	postelje, vojaški kovč-
scrivendo a:	gi, srajce in vsi drugi
	predmeti za vojake, mi-
	litičnike in fašiste, si
	lahko preskrbite, če se
	obrnete na:
Casermetta - Nazionale 94 r - Firenze	Sprejme
Cercasi rappresentante.	se zastopnik.

M A L I OGLASI
ZAPRAVLJIVKE
in druge vozove pro-dam. — Terlep Matija, Šiška, Jernejeva 9. 1627
PRODAM
otomano, posteljo, stole, mizo, umivalnik za kopalnico, že rabljeno školjko za kloset, novo moško Hubertus pelerino, 2 karnisi, železna podstrešna vrata, 2 stelaži. — Vod-nikova cesta št. 12/I. 1641
POHISTVO
po naročilu in vse vr-ste stolov izdelujem. Politiram oprave in izvršujem vsa popra-vila najceneje. — Jo-sip Zorman, Ljublja-na, Breg 14. 1063
Klischeje
KINO IN VEČERJAVNE JUGOGRAFIKA
Fotografirani razni
2951
DRVA PREMOG
IVSCHUMI
DOJENJSKA SEITA
Istituto »Guglielmo Marconi« Venezia
specializzato corsi recupero anni e abbreviazione — Pro-ga servizio militare — Con-vitto — Semiconvitto — Pen-sionato alunni e scuole regie. — Aperte iscrizioni. Chiedere programma.
prireja posebne tečaje, tako da se skrajša redna učna doba — Odlog vojaške službe — Konvikt — Delni konvikt — Pension za go-tenje in učenje državnih kol-gejev. — Vpisovanje se nadaljuje. Zahtevajte prospekte

Ideal Micro
cucina — acqua calda — sanitaria — riscaldamento con l'impianto auto-nomo »IDEAL MICRO«
Facilità di installazione minimo costo. massimo comodità.
Kuhinja, topla voda, higiensko ureje-nje, ogrevanje z avtonomno malo na-pravo »Ideal Micro«. Olajšave pri stroških za instalacije. Najnižji stro-ški, največja komoditeta.
Zahtevajte kataloge »L« gratis pri
SOCIETA NAZIONALE DEI RADIATORI
Via A. M. Ampère 102 — MILANO
Tel. 286.805—286.850

Čudna zvezda

V zvezdnem vesoljstvu je zvezda, ki meri na svoji poti naravnost na našo zemljo. Po ameriškem zvezdoslovcu, ki se največ ukvarja s to zvezdo, se imenuje »Bernardova«. Leskeče se žolto in od nase zemlje je oddaljena pet svetlobnih let. To pomeni, da bi rabili svetlobni žarki s te zvezde do naše zemlje pet let. To je 315.000krat večja razdalja, nego razdalja zemlje od sonca.

»Bernardova zvezda« se pomakne vsako sekundo za 706 km naprej. Če bi ostala naša zemlja na svojem dosedanjem mestu, bi se srečala z Bernardovo zvezdo čez 14.000 let. Dunajski zvezdoslovec Graff je izračunal, da se bo Bernardova zvezda najbolj približala naši zemlji čez 9.100 let. Toda takrat bo še vedno oddaljena od nje 160.000krat več, nego je oddaljena naša zemlja od sonca. Ljudem se torej ni treba bati, da bi tresčila Bernardova zvezda ob našo zemljo, ker je malo verjetno, da bodo čez 14.000 let sploh še živeli ljudje na zemlji.

Prva železniška nesreča

Razstava »Sto let železnice« v Piferovu nazorno in poučno spominja na začetke železnice v bivši Češkoslovaški. Pred dobrimi sto leti se je pripetila na takratnih čeških železnicah prva nesreča. Bilo je leta 1839, ko je prispel prvi vlak v Brno. Z Dunaja so poslali v Brno štiri vlake. Njihove lokomotive so bile lepo okrašene in vleklo so 38 vagonov, nabito polnih zastopnikov oblasti in radovednežev, ki so se hoteli za vsako ceno udeležiti te zgodovinske vožnje.

Prvi vlak, ki ga je vlekla lokomotiva Saturn, je rabil od Dunaja do Brna 4 ure in pol. Prispel je tja opoldne in njegovi potniki so se udeležili velike svečane pojedine, prirejene v praznino prihoda prvega vlaka v Brno. Na popoldanskem povratku je pa srečal ta vlak v Vranovicah drugi vlak in tedaj se je pripetila nesreča. Tretji vlak z angleškim strojevodjo Williamsom je zavozil vanj in razbil zadnje vagon. Ubit ni bil nihče, pač so bili pa skoraj vsi potniki ranjeni.

V vesoljstvo vidimo

S prostim očesom vidimo samo neznaten del vesolja okrog nas. A tudi tu sta pripomogla znanost in tehnika človeku do napredka. Z astronomskimi daljnogledmi lahko vidimo svetove, iz katerih leti svetlobni žarek do nas milijone let. Največji daljnogled na svetu so na gori Mount Wilson in na gori Mount Palomar, južno od Pasadena v USA. Prvi daljnogled ima zrcalo v premeru 2,50 m, drugi pa celo 5 m. Z drugim daljnogledom vidijo zvezdoslovci v vesoljstvo na razdaljo, iz katere rabi svetlobni žarek do naše zemlje bilijon let. Zvezdoslovci računajo, da bodo lahko opazovali s pomočjo novega daljnogleda nad 6.000 milijonov zvezd.

95 letni dvojčki

Te dni sta praznovali 95letnico rojstva dvojčki Minna Schmidova v Magdeburgu in Augusta Ciemannova v Tangermündu. To sta dvojčki in rojeni sta bili 31. avgusta 1846. To je menda v Evropi edini primer, da sta dočkali dvojčki tako visoko starost.

Črno morje

Črno morje je prav za prav veliko celinsko jezero, globoko ponekod do 2.200 m. Zakaj se imenuje to morje črno? Njegovo dno je pokrito z modrim apnenčastim blatom, blizu obale je pa blato rjavo. Blato in tudi morska voda dobivata svojo barvo iz rudnin na dnu Črnega morja.

Največji alpinum sveta

Največji alpinum sveta, ki ga imajo v zdravilišču Aussee v Solnogradu, je prav te dni v polnem cvetju. Alpinum je bil prvotno urejen kot spomenik padlim vojakom iz svetovne vojne, kmalu je pa postal največji na svetu. Zdaj obsega nad 4.000 rastlin, med njimi planinske rastline iz vsega sveta. V njem so najmanjše narise, prtilkave japonske rože, redke rastline Himalaje, encijan iz Amerike in Azije itd.

Svetovna proizvodnja čina

Proizvodnja čina je znašala v avgustu 21.300 ton, lani v avgustu pa 18.400. V prvih osmih mesecih tekočega leta je znašala 168.600 ton, lani v istem času 143.500 ton. Vitevske zaloge v toplotnicah so znašale svetovne zaloge čina ob koncu septembra 50.684 ton ali 5483 ton manj kakor ob koncu julija. Lani v avgustu so znašale svetovne zaloge 51.232 ton.

PROKLETSTVO

DEMANTA

Roman

In po teh besedah se je neznanec galantno poklonil Editi, mi stisnil roko in odšel.
— Ali poznate tega gospoda? — je vprašala Edita, ko sva ostala sama na ulici.
— Ne, še nikoli ga nisem videl.
— Korekten je, mar ne?
— Da, res je.
— In misliš, da se bo zares ukvarjal z nama?
— Ne vem.
— Oh, Edgar, — kako strašen je bil ta prizor! Če bi se ponovil, se mi zdi, da bi umrla.
— Pomiri se, nikoli več ne bova videla teh ljudi. Tu nimajo nobenega opravka več.
— Priznati moraš, da je ta afera zelo čudna.
— Pojasni mi jo v vseh podrobnostih, Edita, potlej boš pa videla, da je nasprotno zelo enostavna. Prišla sva bila do hiše, kjer sva stanovala. Edita je sva drhtela.
— Če najdeva doma še te strašne može...
— Nikar se ne boj, — sem jo potolažil. — Sicer pa pojdem za vsak slučaj pred teboj.

ESPOSITORI ALLA FIERA DI LUBIANA

RAZSTAVLJALCI NA LJUBLJANSKEM VELESEJMU

BREDA

Le Armi della Vittoria
Esercito — Marina —
Aviazione
Le macchine della pace

Materiale rotabile ferrotranviario —
Macchine elettriche, agricole e industriali —
Macchine per trattamento dei minerali —
Compressori stradali — Caldaie —
Serbatoi — Carpenterie metalliche —
Acciai — Getti di acciaio — Pezzi stampati e forgiati — Costruzioni navali

SOCIETÀ ITALIANA ERNESTO BREDA — MILANO

COSTRUZIONI MECCANICHE
CAPITALE SOCIALE LIRE 200.000.000 —
VIA BORDONI 9

STABILIMENTI: Sesto San Giovanni (Milano), Brescia, Mestre, Roma, Napoli.

Mechanische Konstruktionen
Deinische Hauptwerk L. 200.000.000 —
VIA BORDONI 9
Tovarne: Sesto San Giovanni, Milano, Mestre, Roma, Napoli

Orožje za vojsko, mornarico in letalstvo
Stroji miru

Vozni material za železnice in tramvaje, električni kmetijski in industrijski stroji, stroji za obdelovanje kovin, cestni kompresorji, kotli, rezervoarji, kotlarstvo, jeklo, lito železo, tisk v kovino, ladijske konstrukcije.

DALMINE S.A.

CAPITALE: L. 120.000.000
GLAVNICA:

TUBI DI ACCIAIO SENZA SALDATURA FINO AL DIAMETRO DI 825 mm
in tutte le esecuzioni e per tutte le applicazioni.
BREZZIVNE JEKLENE CEVI DO PREMIERA 825 mm v vseh izgotovitvah
in za vse uporabe.

Agenzia per Lubiana:

I. S. D. A. —

(Napeljave za črpanje in dovajanje vode)
Impianti Sollevamento Distribuzione Acqua

LUBIANA,

Via G. Verdi 2

LJUBLJANA

Zastopnica za Ljubljano:

Mostra delle Ferrovie Italiane dello Stato Razstava italijanskih drž. železnic

L'Amministrazione delle Ferrovie Italiane dello Stato partecipa alla Fiera di Lubiana con l'invio dei più recenti e moderni tipi di materiale ferroviario costruiti in Italia:

- una locomotiva elettrica a corrente continua 3000 volt della potenza di 2100 KW e della velocità massima di km. 120
- una locomotiva a vapore aerodinamica sistema FRANCO per treni rapidi. Essa sviluppa una produzione di vapore superiore a quella delle caldaie di tipo normale con un aumento di potenza ed un risparmio medio di calore del 17%
- una carrozza ristorante con servizio di bar per treni turistici organizzati dall'Opera Nazionale Dopolavoro
- una carrozza per trasporto merci con la cassa costruita interamente in alluminio anziché in acciaio.
- un carro per la lavorazione della ginepro, che, spostandosi nelle località gineprocolte costituisce un punto fondamentale per la risoluzione del problema di valorizzazione della ginepro.

Inoltre vengono presentati 2 pannelli illustranti l'uno l'adeguazione dei mezzi di trasporto ferroviari alle sempre crescenti necessità belliche e civili e l'altro l'attività ed i servizi esplicanti dalla Milizia Nazionale Ferroviaria nell'attuale momento.

Viene pure presentato il plastico della nuova stazione di Venezia S. Lucia.

Uprava italijanskih državnih železnic se udeležila Ljubljanskega velesejma in bo razstavila na njem poslednje in najmodernejše tipe železniškega materiala, zgrajenega v Italiji, in sicer:

- Električno lokomotivo s stalnim 3000-voltskim tokom, z močjo 2100 KW in največjo brzino 120 km na uro.
- Aerodinamično parno lokomotivo sistema FRANCO za brze vlake, ki razvija večjo množino pare kakor normalni kotli ter večjo silo in dosega povprečno 17% prihranka na topkoti.
- Jedilni voz s buffetom za turistične vlake, kakor jih organizira OND.
- Tovorni voz z okrovjem iz aluminija mesto železa.
- Voz za predelavo lakotnosti, ki se postavi v kraje, kjer raste to bodičevje tako, da služi neposredno za praktično rešitev problema glede valorizacije te rastline.

Nadalje se razstavlja dva grafikona, ki kažejo, kako so se železniška prevozna sredstva prilagodila vedno bolj naraščajočim potrebam in civilnim potrebam, in delovanje ter službovanje nacionalne železniške milice v sedanjem času. Razstavi se tudi plastičen model nove železniške postaje Benetke — Sv. Lucija.

Gruppo — Skupina

FIAT TORINO

Marelli

MACCHINE ELETTRICHE, POMPE E VENTILATORI
ELEKTRICNI STROJI, ČRPALKE IN VENTILATORJI

Rappresentante per la Provincia di Lubiana

Zastopnik za Ljubljansko pokrajino:

Elektroindustrija S. A. Lubiana, Gosposvetska 13

Elektroindustrija, d. d. Ljubljana, Gosposvetska 13

Ercole Marelli & Co S.A. Corso Venezia 16, Milano

TRIESTE

VIA L. CADORNA, 12 A

MILANO

VIA VITRUVIO 35

BRUNO AGOSTINI

STAND 138/143

TUTTE LE MACCHINE
UTENSILI

VSE POTREBNE STROJE
IN POTREBSCINE ZA DELAVNICE

Compagnia Generale di Eletticità

Macchine - Motori - Trasformatori
Apparecchi elettrodomestici - Apparecchi radio - Frigoriferi elettrici.
Rappresentante per la Prov. di Lubiana:

Stroji - Motorji - Trasformatorji
Gospodinski električni aparati - Radijski aparati - Električni hladilniki.
Zastopnik za Ljubljansko pokrajino:

Ing. IVAN AHNIK - Livarska ulica 6 - Lubiana

olivetti

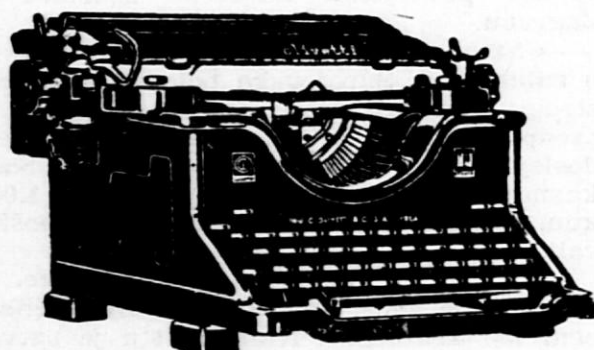
Macchine per scrivere
da ufficio e portatili

Agenzia per la Provincia di Lubiana:

S. C. I. E. - MILANO

Ufficio di Lubiana: Tyrševa cesta 33
telefono: 23-67

Fiera di Lubiana - Padiglione D.
Posteggi 130-131-132-133.

Pisalni stroji
za pisarne in potovanja

Agenzia za Ljubljansko pokrajino:

S. C. I. E. - MILANO

Pisarna v Ljubljani: Tyrševa cesta 33
telefono: 23-66.

Ljubljanski velesejem - Paviljon D.
stojnice 130-131-132-133.

olivetti

— To pot mi ne bo dal ničesar.
— Porečeš mu, da potrebuješ denar za potovanje na Holandsko.
— Če bi izgovoril vpricho njega ime svojega strica Chaffa, bi me takoj vrgel skozi vrata.
— Torej?
— Bom videl, kaj se da storiti. Ali ti je ostalo nekaj funtov, Edita?
— Oh, en sam.
— To bi zadostovalo do jutri — potem bom pa že videl.
— Ali so ti vzeli tudi vozna listka?
— Seveda, ker so mi vzeli denarnico, a vozna listka sta bila v nji.
Edita je sedla in se zamislila, jaz sem pa ta čas skrbno spravljal v svoj kovček razne stvari, razmetane po preprogi.
— Edgar, — je dejala Edita čez nekaj časa, — čim bolj razmišljam o tej aferi, tem bolj čudna se mi zdi. Kako je mogoče, da te ti podleži poznajo? Kakšne zveze mora imeti z njimi tak poštenjak, kakor si ti?
— In vendar je to zelo enostavno, Edita. Pravil sem ti že, da je bil Manzana sluga pri mojih roditeljih in ker je ukradel moji materi dragulj, smo ga dali aretirati. Pomisli, kaj je izpovedal ta falot pred preiskovalnim sodnikom. Trdil je, da sem jaz ukradel materi dragulj. Zaradi pomanjkanja dokazov je

bil Manzana izpuščen iz preiskovalnega zapora, toda ta lopov je prisegel, da me bo prisilil k plačilu in kadarkoli me bo srečal, da bo zahteval od mene ukradeni dragulj, da bi ga vrnil moji materi. Upam, da razumeš to kombinacijo.
— Ne povsem, kajti Manzana dobro ve, da tega dragulja ne bodo našli pri tebi.
— Seveda, toda on upa, da me bo s tem zastrašil in izsilil tako od mene denar. In sama vidiš, da mu gre vse po sreči, saj mi je danes ukradel denarnico. Demant mu služi samo za pretežvo. Z njim izvaža svoje sokrivce. Čim me kje izsledijo, najame zločince in jim pravi: Poznam moža, ki ima pri sebi demant, vreden več milijonov. Ali mi hočete pomagati, da mu ga iztrgamo? Seveda najde vedno pomočnike in če ne najde pri meni demanta, mi vzame denar, kolikor ga pač dobi pri meni.
— Toda ta lopov te bo lahko preganjal do smrti. Zakaj nisi tega povedal redarju?
— Ker bi bila takoj uvedena preiskava in ker bi prišle te uradne formalnosti prepozno, če bi že ne preprečile mojega potovanja na Holandsko.
— Saj bo preiskava uvedena kljub temu...
— Da, toda moja stalna navzočnost v Londonu ne bo potrebna. Ta afera bo uvrščena v kategorijo navadnih tatvin. Če bi pa jaz priznal, da sem postal žrtev tolpe izsiljevalcev, bi zaslišan ne bilo konca ne kraja.